

Nr 9

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 16 och 18 §§ förordningen den 26 februari 1954 (nr 73) angående tillverkning av brännvin, m. m., jämte en i ämnet väckt motion.

I en den 7 januari 1955 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 24, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning om ändrad lydelse av 16 och 18 §§ förordningen den 26 februari 1954 (nr 73) angående tillverkning av brännvin;

2) förordning om ändrad lydelse av 3 § 2 mom. och 4 § förordningen den 1 juli 1918 (nr 508) angående handel med skattefritt sprit;

3) förordning om ändrad lydelse av 1 § samt 4 § 1 och 2 mom. förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit; samt

4) förordning om upphävande av förordningen den 7 juni 1934 (nr 230) om skyldighet för importörer och tillverkare av bensin att inköpa motorsprit;

dels besluta, att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan skall från och med den 1 juli 1955 i nedan angiven del erhålla ändrad lydelse på sätt av det följande framgår

		Tull för 100 kg kronor
	Lacker och lackfärger, fasta eller flytande, samt fernissor, ej hänförliga till nr 252: sprithaltiga . . . T; ävensom icke drickbara spritblandningar, ej särskilt nämnda, samt sprithaltiga putsmedel för läderarbeten . . . N:	
253:1	jodsprit	350:—
253:2	denaturerad sprit	10:—
253:3	andra	40:—
	andra slag:	

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med Aktiebolaget vin- & spritcentralen angående i propositionen behandlade delar av partihandeln med sprit från och med den 1 juli 1955 i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen angivna riktlinjer.

Rörande författningsförslagets lydelse tillåter sig utskottet hänvisa till utskottets hemställan.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen framlägges förslag rörande sulfitspritindustriens framtida produktions- och avsättningsförhållanden.

Förslagen innebär att den nuvarande regleringen av spritmarknaden i stort sett avvecklas såvitt angår sulfitspriten. Gällande avsättningsgaranti och prisreglering för denna vara föreslås sålunda avskaffade. Priset för sulfitsprit skall enligt förslaget bestämmas efter tillgång och efterfrågan. Vin- & spritcentralens ensamrätt till partihandel med och import av teknisk sprit föreslås inskränkt i flera hänseenden. Det förordas, att sådan sprit efter tillstånd av kontrollstyrelsen skall få säljas direkt till eller importeras av vederbörande köpare i poster om i allmänhet minst tio ton.

Nuvarande tull för importerad denaturerad sprit av 40 öre per kilogram skall enligt propositionen sänkas till tio öre per kilogram. Den nya tullsatsen är avsedd att tillämpas under fem år från och med den 1 juli 1955.

Slutligen förordas, att skatten på motorsprit, som nu utgör sju öre per liter, från och med den 1 juli 1955 höjes med sex öre samt från och med den 1 juli 1957 med ytterligare sex öre eller till sammanlagt nitton öre per liter. Sistnämnda skattesats är avsedd att gälla under tre år, varefter en ny prövning av frågan bör äga rum.

Bestämmelserna föreslås med förut angivna undantag skola träda i kraft den 1 juli 1955.

Till utskottet har hänvisats den i anledning av propositionen väckta motionen II:486 av herr *Sjölin* m. fl., vari hemställts,

»1. att riksdagen med ändring av vad Kungl. Maj:t föreslagit i proposition nr 24 måtte besluta

a) att skatten på motorsprit bestämmas till 25 öre per liter, dock att skatten under tiden den 1 juli 1955 till den 1 juli 1956 skall utgå med 13 öre per liter och under tiden den 1 juli 1956 till den 1 juli 1957 med 19 öre per liter,

b) att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till 1959 års riksdag om bestämmande av skatten på motorsprit till den då för bensin gällande nivån,

c) att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att frågan om tullen på de-

naturerad sprit överlämnas till 1952 års tulltaxekommitté för prövning i samband med den pågående översynen av tullsatserna för andra kemiska produkter, så att förslag härom kan föreläggas riksdagen samtidigt med förslag till ny tulltaxa;

2. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext till det under 1 a) framställda yrkandet».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionen framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bland annat följande.

Frågan om sulfitspritindustriens framtida produktions- och avsättningsförhållanden aktualiserades på flera sätt vid 1954 års riksdag. På grundval av propositionen nr 112 genomfördes sålunda viss höjning av skatten på motorsprit. Chefen för finansdepartementet framhöll i propositionen att han med den där föreslagna höjningen icke tagit ställning till frågan om motorspritsens beskattning på längre sikt. Ett dylikt ställningstagande förutsatte att sulfitspritindustriens framtida avsättningsförhållanden jämväl upptoges till bedömande. Innan detta kunde ske, borde emellertid en översyn på området komma till stånd. Vidare nämndes att behovet av en utredning rörande hithörande frågor även gjort sig gällande vid det inom 1952 års tulltaxekommitté pågående arbetet med en revision av tullsatserna för sprit.

Vid samma riksdag beslöts ytterligare, med bifall till propositionen nr 188, bl. a. temporärt undantag från bestämmelsen i 16 § brännvinstillverkningsförordningen, att tillverkare äger förfoga över av honom tillverkat brännvin allenast för försäljning till Aktiebolaget vin- & spritcentralen, för export och för användning i egen rörelse. Med beslutet avsågs att provisoriskt underlätta avsättningen av överskottsquantiteter hos spritfabrikerna.

Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t den 27 mars 1954 tillkallade chefen för finansdepartementet ledamoten av riksdagens andra kammare E. Severin med uppdrag att verkställa en *utredning om sulfitspritsens framtida produktions- och avsättningsförhållanden*. Att såsom experter biträda vid uppdragets fullgörande tillkallades senare direktören R. Engström, Aktiebolaget svensk sprit, filosofie doktorn P. Fitger, Sveriges kemiska industrikontor, direktören B. Lyberg, Mo och Domsjö aktiebolag, byråchefen i generaltullstyrelsen S. Nordqvist samt direktören Å. Svennbeck, Aktiebolaget vin- & spritcentralen.

I direktiven för utredningen erinrade departementschefen om nyss angivna förslag till 1954 års riksdag samt framhöll, att det vore påkallat att mot bakgrunden av erfarenheterna rörande verkningarna av den nuvarande

regleringen av spritmarknaden upptaga frågan om sulfitspritindustriens produktions- och avsättningsförhållanden till en allsidig omprövning. Samtidigt påpekades emellertid, i fråga om sprit som användes för förtäringssändamål, att potatisindustriutredningen nyligen avlämnat betänkande med förslag angående stärkelse- och bränneriindustrierna, samt underströks, att frågor som sammanhänger med förtäringsspritens sålunda inte borde utredas i nu förevarande sammanhang.

Utredningen har med skrivelse den 5 oktober 1954 överlämnat betänkande med förslag i ämnet (stencilerat). Vid betänkandet finnes fogat särskilt yttrande av experten herr Engström.

Utredningens förslag innebär i huvudsak, att gällande reglering av spritmarknaden — varigenom denna marknad på visst sätt uppdelats mellan sulfitspriten och potatisspriten — skall upphävas och ersättas med fri konkurrens mellan de båda spritsorterna. För den denaturerade sulfitspriten, som i högre grad än tidigare kommit att bli en industriell råvara, bör inte gälla andra inskränkningar än som betingas ur nykterhets- och ordningssynpunkter. Utredningen föreslår att sulfitsprittfabrikerna får sälja sin sprit till spritcentralen samt — efter tillstånd av kontrollstyrelsen och under förutsättning att försäljningen sker i partier om minst 15 ton — till industrier som använder spriten i sin rörelse.

Vidare föreslår utredningen, att de nuvarande reglerna för prissättningen slopas och att priset på sulfitspriten vid fabrikernas försäljning grundas på tillgång och efterfrågan på varan. Den nuvarande tullen på denaturerad sprit, 40 öre per kilogram, föreslås ersatt med en värdetull av 12 procent. Därjämte föreslår utredningen att förutom spritcentralen sådana industrier, som enligt förslaget får göra inköp direkt från sulfitsprittfabrik, även skall få importera sprit. Import skulle dock endast få ske i poster om minst 15 ton och efter tillstånd av kontrollstyrelsen.

Slutligen förordar utredningen, att det stöd som sulfitspritindustrien erhåller genom lägre skatt på motorspriten avvecklas och att denna skatt sättes till samma belopp som bensinskatten. Härvid skulle skatten på motorsprit höjas successivt på så sätt att motorspritskatten från och med den 1 juli 1955 höjes med 2 öre för liter (från 7 till 9 öre), från och med den 1 juli 1956 med 3 öre (från 9 till 12 öre) och från och med samma datum 1957 med 5 öre (från 12 till 17 öre) för liter. Från och med den 1 juli 1958 skulle samma skatt uttagas på motorspriten som på bensinen, eller 32 öre för liter.

Vid utredningen har fogats förslag till ändringar i förordningarna om tillverkning av brännvin, angående handel med skattefri sprit samt om särskild skatt å bensin och motorsprit.

Över utredningens förslag har efter remiss *yttranden* avgivits av generaltullstyrelsen, kontrollstyrelsen, kommerskollegium, statskontoret, lantbruksstyrelsen, domänstyrelsen, arméintendenturförvaltningen, marinför-

valtningen, flygförvaltningen, chefen för försvarsstaben, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, statens handels- och industrikommission, statens organisationsnämnd, länsstyrelserna i Värmlands, Kopparbergs, Västernorrlands och Västerbottens län, Aktiebolaget vin- & spritcentralen, Aktiebolaget svensk sprit, Sveriges bränneriidkareförening u. p. a., Sveriges industriförbund, Sveriges kemiska industrikontor, Svenska celulosaföreningen, Kooperativa förbundet, Svenska pappersindustriarbetareförbundet, Kungl. automobilklubben, Motormännens riksförbund, Svenska lasttrafikbilägareförbundet, Svenska omnibusägareförbundet, Svenska droskbilägareförbundet, Samarbetskommittén för Bilverkstädernas riksförbund och Sveriges automobilhandlareförbund, Svenska vägföreningen, Svenska petroleum institutet samt Svenska gulf oil company aktiebolag.

Kommerskollegium har vid sitt yttrande fogat utlåtanden från handelskammarna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Jönköping, Gävle, Sundsvall och Luleå.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har bifogat yttrande från Kungl. automobilklubbens trafikråd i Umeå.

Vid yttrandet från länsstyrelsen i Värmlands län har fogats utlåtande från handelskammaren i Karlstad.

Utredningens förslag har vid remissbehandlingen överlag fått ett gynnsamt mottagande. Delade meningar har emellertid framkommit bl. a. beträffande förslaget att slopa uppdelningen av spritmarknaden mellan potatissprit och sulfitsprit, rörande tullsättningen på importerad teknisk sprit samt i fråga om beskattningen av motorsprit.

Rörande m o t i v e r i n g e n för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Nuvarande förhållanden m. m., s. 10—37

Utredningen, s. 37—48

Yttranden, s. 48—65

Departementschefen, s. 66—73

I den i ämnet väckta m o t i o n e n uttalar motionärerna, att de i fråga om beskattningen av motorsprit helt delade departementschefens principiella uppfattning att den nu gällande differensen i skattesatserna för motorsprit och bensin borde avvecklas. Departementschefen hade dock överdrivit vådorna av en mera bestämd attityd från statsmakternas sida beträffande denna avveckling. Man kunde nämligen utgå från att sulfitsprit-industrien komme att vinna allt mera ökad avsättning för sin produktion till den kemiska industrien. Samtidigt syntes motortrafikens behov av ett högoktanigt motorbränsle komma att tillgodoses genom nya bränslen med

högt oktanvärde, vilka i ökad utsträckning tillfördes den svenska marknaden. I enlighet härmed borde enligt motionärernas mening riksdagen i år fatta principbeslut om att motorspriten likställdes med bensinen i skattehänseende och att den successiva övergång till den högre beskattning, som av flera skäl vore nödvändig, utformades så att skatten höjdes med 6 öre per liter fr. o. m. den 1 juli 1955, med ytterligare 6 öre fr. o. m. 1 juli 1956 samt med ytterligare 6 öre per liter fr. o. m. den 1 juli 1957, eller med sammanlagt 18 öre per liter till 25 öre per liter. Den sistnämnda skattesatsen skulle sedan gälla till 1959, då riksdagen på nytt borde föreläggas frågan om skattesatsens fastställande till den för bensin gällande. Beträffande tullsatsen å denaturerad sprit påpekar motionärerna att en följd av departementschefens förslag i denna del vore, att tullsatsen inte skulle kunna omprövas förrän efter fem år. Departementschefen antydde visserligen att ett beslut i denna fråga eventuellt skulle kunna fattas i anslutning till statsmakternas prövning av tulltaxekommitténs blivande förslag, men de nya tullsatser, som då skulle kunna beslutas, avsåges inte bli tillämplade förrän tidigast efter femårsperiodens utgång. Med hänsyn till vikten av att tullsatsen å denaturerad sprit bestämdes under hänsynstagande till tullen på andra kemiska produkter liksom till tullarna på industriprodukter i övrigt, vore det naturligare att tulltaxekommittén redan nu finge i uppdrag att pröva tullsatsen på denaturerad sprit. Då kunde ett i rätt sammanhang berett förslag i denna fråga föreläggas riksdagen redan nästa år, och möjligheter öppnas att pröva en ytterligare sänkning av tullen på denaturerad sprit att träda i kraft före femårsperiodens utgång.

Till utskottet har i anledning av propositionen inkommit *skrifter* från AB Svensk sprit och från Sveriges kemiska industrikontor.

AB Svensk sprit har hemställt om sådan ändring av propositionens förslag till lydelse av 16 § 2 mom. förordningen den 26 februari 1954 (nr 73) angående tillverkning av brännvin att bestämmelsen om minimikvantitet icke skall avse tillstånd för försäljning av motorsprit. Till stöd för sin hemställan har bolaget åberopat en promemoria som bifogats bolagets skrift. Av innehållet i promemorian må här framhållas följande. Propositionsförslaget att motorsprit skulle få levereras endast i poster om lägst 10 ton skulle medföra stora praktiska och ekonomiska svårigheter, när en avsevärd del av motorspritleveranserna till oljebolagen skedde i tankbilar, vilkas kapacitet endast i undantagsfall vore 10 ton eller mera. Från vissa spritfabriker, bl. a. några av de allra största producenterna av motorsprit, måste transporten från spritfabriken påbörjas medelst tankbil, när omedelbar anslutning till bredspårig järnväg icke finnes vid fabriken. För att undvika kostsamma omlastningar när fråga vore om leverans till oljebolagens bensindepåer inom ekonomiskt avstånd från spritfabrikerna skedde leveranserna så gott som enbart per tankbil såsom varande det mest prak-

tiska och mest ekonomiska transportsättet, d. v. s. från pump till pump utan omlastning. Vidare måste givetvis alla leveranser till orter utan järnvägsförbindelse ske med tankbil eller i fat per lastbil. Under fjärde kvartalet 1954 verkställdes cirka 530 leveranser av motorsprit, varav cirka 275 leveranser, d. v. s. över hälften, utgjorde poster per tankbil om under 10 ton. Kvantitativt hade nämnda 275 leveranser motsvarat ca 1 423 ton motorsprit, eller över 21 % av under hela kvartalet levererade cirka 6 660 ton. Då så stora tankbilar som 10-tons knappast vore tillgängliga i Sverige, skulle ovannämnda leveranser icke kunna komma i fråga, om den i propositionen föreslagna ordalydelsen godkändes oförändrad. Frånsett det förhållandet att leveranser i järnvägstankvagnar på grund av ofrånkomliga omlastningar bleve jämförelsevis mycket mera kostsamma och arbetskrävande än leveranser i tankbil, torde det vara tvivelaktigt om erforderligt antal järnvägstankvagnar skulle kunna ställas till förfogande för dessa transporter. I Sverige torde nämligen antalet 10-tons järnvägstankvagnar vara ytterst begränsat. Härtill komme att många mindre depåer icke hade lagringsutrymmen för 10 ton motorsprit.

Sveriges kemiska industrikontor har hemställt att — därest utskottet i princip förordade propositionsförslaget om en viktull på denaturerad sprit av 10 öre per kg — utskottet måtte föreslå att till tulltaxenr 253:2 fogades en särskild anmärkning, enligt vilken stadgades att tullen för denaturerad sprit, som uteslutande vore avsedd att användas vid tillverkning av organiska kemikalier (däri inbegripet läkemedel och krut) eller för fuktning av nitrocellulosa, i intet fall finge utgå med högre belopp än 12 procent av värdet. Under återopande av innehållet i en vid skriften fogad bilaga erinrar kemikontoret om att den kemiska industrien icke kunde påräkna högre tull än 12 procent för de av sprit tillverkade kemikalierna och att industrien därför ej heller kunde bära högre tull å denaturerad sprit än av utredningen föreslagna 12 procent. Vid framställning av 1 kg butanol åtginge omkring 2 kg 95-procentig sprit och för 1 kg oktanol icke mindre än omkring 2,7 kg sprit. En tull av 12 procent å dessa och andra på sprit baserade betydelsefulla kemikalier skulle icke ens giva kompensation för den belastning, som en tull av 10 öre å spritråvaran skulle medföra för den inhemska industrien. Tillverkarna skulle alltså ej endast gå miste om varje skydd för sin förädling utan t.o.m. erhålla ett s.k. negativt tullskydd. Till de förbrukningsområden, som lämpligen borde komma i åtnjutande av den lägre tullsatsen av 12 procent, hänför kemikontoret organiska kemikalier, vilka i den s.k. Brysselnomenklaturen hänförts till ett särskilt kapitel (kap. 29). Detta kapitel omfattade icke läkemedel och krut som dock i och för sig vore att betrakta som organiska kemikalier. Den lägre tullsatsen borde gälla även dessa och vidare sådan sprit som användes för fuktning av nitrocellulosa. Slutligen understryker kemikontoret, att endast ett mycket begränsat antal företag omfattades av kontorets förslag och att vid

dessa företag denaturerad sprit i stort sett torde användas uteslutande för de med förslaget avsedda ändamålen, varigenom kontrollen underlättades.

Utskottet

De i propositionen framlagda förslagen rörande sulfitspritindustriens framtida produktions- och avsättningsförhållanden innebär djupgående förändringar i den nu tillämpade ordningen på området. Sulfitspritindustrien har varit underkastad en ingående reglering och har fått avsevärt stöd genom skattefrihet eller skattelättnad för motorsprit och hög tull på denaturerad sprit. Departementschefen konstaterar, att regleringen av spritmarknaden i stort sett icke längre har någon uppgift att fylla utan fastmera i vissa hänseenden kommer att bli till hinder för industriens utveckling. Regleringen föreslås därför i huvudsak avvecklade. Även det höga tullskyddet och skattelättnaden för motorsprit anses kunna så småningom borttagas. Med de framlagda förslagen tas viktiga steg i denna riktning.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att de för produktion och avsättning av sulfitsprit reglerande bestämmelserna i stort sett bör kunna slopas. I enlighet härmed tillstyrker utskottet förslaget att avskaffa gällande av s ä t t n i n g s g a r a n t i och p r i s s ä t t n i n g s r e g l e r.

Departementschefens förslag beträffande p a r t i h a n d e l och i m p o r t innebär att större partier i princip undantas från spritcentralens monopol. Sålunda skall sprit för tekniskt eller industriellt ändamål kunna säljas direkt från tillverkaren till vederbörande avnämare eller importeras av avnämaren, dock endast efter tillstånd av kontrollstyrelsen och på villkor att spriten avlämnas i poster om i allmänhet minst tio ton. Utskottet finner att dessa förslag innefattar en lämplig avvägning och kan tillstyrka desamma. Härvid utgår utskottet från att varorna skall användas av avnämaren eller importören själv för det uppgivna ändamålet. Det ankommer på kontrollstyrelsen att tillse att direktförsäljning och direktimport allenast sker för de avsedda ändamålen och att sprit, som förvärvats med tillämpning av de nya reglerna, icke exempelvis användes till återförsäljning; undantagen från de hittillsvarande försäljningsbestämmelserna får icke bli mera vittgående än som avsetts.

För partihandel med motorsprit skall enligt propositionen gälla i princip samma regler som beträffande teknisk sprit. Direktförsäljning till oljebolagen skall sålunda kunna äga rum efter tillstånd av kontrollstyrelsen och under förutsättning att spriten avlämnas i poster om i allmänhet minst tio ton. Dessa villkor innebär en skärpning i förhållande till utredningsförslaget, enligt vilket motorspriten skulle kunna säljas till oljebolagen utan särskilt tillstånd. Utskottet finner i likhet med departementschefen lämpligt att tillverkarnas försäljning av motorsprit underkastas viss kontroll och

tillstyrker därför att kontrollstyrelsens tillstånd skall erfordras för sådan försäljning. Däremot synes man, med hänsyn bl. a. till varans speciella karaktär, icke ha anledning uppställa särskilda krav beträffande de avlämnade partiernas storlek. Såsom framgår av Svensk sprits framställning till utskottet, skulle sådant krav kunna lägga hinder i vägen för en del av den avsedda direktförsäljningen. Utskottet får alltså förorda att föreskrifter om minimikvantiteter icke uppställas beträffande motorsprit. Härav föranledes viss jämkning i förslaget till ändringar i brännvinstillverkningsförordningen.

I fråga om förtäringsspriten har utskottet inhämtat att förslag i vissa därmed sammanhängande spørsmål torde vara att förvänta inom en nära framtid. Den begränsning i sulfitspritindustriens avsättningsmöjligheter, som följer av marknadsuppdelningen mellan potatissprit och sulfitsprit, är ock enligt utskottets uppfattning förtjänt av beaktande. Utskottet förutsätter därför, att frågan om upphävandet av denna uppdelning på sätt utredningen föreslagit kommer att upptas till närmare övervägande i samband med ställningstagandet till de sålunda antydda spörsmålen.

De förslag som framlägges i propositionen rörande tullen på importerad teknisk sprit och skatten på motorsprit är av provisorisk karaktär. Departementschefen har på dessa punkter funnit anledning gå fram med viss försiktighet. Huvudskälet har varit att icke motverka den omställning till rationellare sulfitspritproduktion vartill förslagen som helhet syftar. Förslagen innebär att produktionen under en tid av fem år alltjämt erhåller visst stöd.

I motionen II:486 påyrkas, att sänkningen av tullen och höjningen av motorspritbeskattningen göres radikalare och med kortare övergångsperiod. Sänkning av den föreslagna tullsatsen, såvitt angår sprit avsedd för vissa industriella ändamål, förordas jämväl i den utskottet tillhandakomna skriften från Sveriges kemiska industrikontor.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att man bör eftersträva en avsevärd sänkning av den nuvarande tullen för denaturerad sprit. Likaledes bör skatten på motorsprit, så snart lämpligen ske kan, jämsättas med skatten på bensin. Vad departementschefen anfört till förmån för att en försiktig hållning intas under den första tiden synes emellertid bärande. Beträffande tullfrågan får utskottet särskilt framhålla, att en slutgiltig prövning förutsättes skola såvitt möjligt ske i anslutning till att statsmakterna tar ställning till tulltaxekommitténs blivande förslag. Det förhållandevis höga tullskyddet under de närmaste åren bygger vidare på den uttryckliga förutsättningen att detsamma icke utnyttjas till monopolistisk prissättning. Denna förutsättning kan få särskild betydelse i fråga om sådan sprit som avses i kemikontorets skrift. Utskottet vill för sin del i likhet med departementschefen starkt understryka, att tullfrågan bör omprövas omedelbart, för den händelse den angivna förutsättningen skulle brista.

Utskottet får alltså, med avstyrkande av motionen, tillstyrka departementschefens förslag i fråga om tullsättningen och motorspritbeskattningen.

Vad departementschefen i övrigt förordat och anfört föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 24 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas,

1) antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 16 och 18 §§ förordningen den 26 februari 1954 (nr 73) angående tillverkning av brännvin

Häriigenom förordnas, att 16 och 18 §§ förordningen den 26 februari 1954 angående tillverkning av brännvin skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Kungl. Maj:ts förslag

Utskottets förslag

16 §.

1. Tillverkare äger förfoga över av honom tillverkat brännvin allenast för försäljning till partihandelsbolaget, för export, för användning i egen rörelse samt för försäljning såsom motorsprit till importör eller tillverkare av bensin eller såsom skattefri sprit för tekniskt eller industriellt ändamål.

2. Önskar tillverkare använda i bränneriet tillverkat brännvin i egen rörelse eller försälja brännvinet till annan köpare inom landet än partihandelsbolaget, skall han därtill söka kontrollstyrelsens tillstånd. Vid meddelande av sådant tillstånd äger styrelsen föreskriva de villkor som prövas erforderliga för anordnande av betryggande kontroll. Tillstånd, som avser försäljning, må, där ej särskilda skäl till annat föranleda, endast meddelas på villkor att brännvinet avlämnas i poster om lägst tio ton.

2. Önskar tillverkare använda i bränneriet tillverkat brännvin i egen rörelse eller försälja brännvinet till annan köpare inom landet än partihandelsbolaget, skall han därtill söka kontrollstyrelsens tillstånd. Vid meddelande av sådant tillstånd äger styrelsen föreskriva de villkor som prövas erforderliga för anordnande av betryggande kontroll. Tillstånd, som avser försäljning *av annat brännvin än motorsprit*, må, där ej särskilda skäl till annat föranleda, endast meddelas på villkor att brännvinet avlämnas i poster om lägst tio ton.

18 §.

Kan i fråga om brännvin, som tillverkats av potatis eller spannmål och som tillverkare försäljer till partihandelsbolaget, frivillig överenskommelse ej träffas om pris eller leveransvillkor i övrigt, skall, då tillverkaren eller bolaget det påfordrar, avgörande träffas av en särskild prisenämnd, bestående av sju ledamöter, av vilka två utses av vardera parten. Övriga tre ledamöter, däribland ordföranden, jämte suppleanter för dem förordnas årligen av Kungl. Maj:t.

Kostnaderna för ————— vardera parten.
Föreskrifter om ————— av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1955.

2) antaga följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 3 § 2 mom. och 4 § förordningen den 1 juli 1918 (nr 508) angående handel med skattefri sprit

Härigenom förordnas, att 3 § 2 mom. och 4 § förordningen den 1 juli 1918 angående handel med skattefri sprit¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

3 §.

2 mom. Denaturerad sprit må till riket införas, utom för statens räkning, allenast av bolag, varom i 4 § förmäles.

(Föreslagen lydelse)

3 §.

2 mom. Denaturerad sprit må till riket införas, utom för statens räkning, allenast av bolag, varom i 4 § förmäles, samt för tekniskt eller industriellt ändamål av den som därtill erhållit kontrollstyrelsens tillstånd. Vid meddelande av sådant tillstånd äger styrelsen föreskriva de villkor som prövas erforderliga för anordnande av betryggande kontroll. Tillstånd må, där ej särskilda skäl till annat föranleda, endast meddelas på villkor att spriten införas i poster om lägst tio ton.

Utan hinder ————— fastställd myckenhet.

¹ Senaste lydelse av 4 § se 1934:229.

(Nuvarande lydelse)

4 §.

Partihandel med skattefri sprit må med undantag, varom förmäles i 3 §, utövas allenast av partihandelsbolag, som avses i *förordningen angående försäljning av rusdrycker*; dock må importör av bensin ävensom tillverkare av bensin eller ombud för denne driva handel med motorsprit, som *inköpts av bolaget*, även till återförsäljare i och för deras rörelse.

Missbrukar partihandelsbolaget sin partihandelsrätt enligt denna förordning, skall vad i 12 § 2 mom. *andra stycket förordningen angående försäljning av rusdrycker* är för där avsett fall stadgat äga tillämpning.

De föreskrifter, som, utöver vad denna förordning innehåller, kunna finnas erforderliga i avseende å partihandelsbolagets verksamhet enligt denna förordning, skola intagas i avtal, varom förmäles i 12 § 6 mom. *förordningen angående försäljning av rusdrycker*.

(Föreslagen lydelse)

4 §.

Partihandel med skattefri sprit må med undantag, varom förmäles i 3 §, utövas allenast av *det* partihandelsbolag som avses i *rusdrycksförsäljningsförordningen*; dock må importör av bensin ävensom tillverkare av bensin eller ombud för denne driva handel med motorsprit även till återförsäljare i och för deras rörelse.

Missbrukar partihandelsbolaget sin partihandelsrätt enligt denna förordning, skall vad i 68 § *rusdrycksförsäljningsförordningen* är för där avsett fall stadgat äga tillämpning.

De föreskrifter, som, utöver vad denna förordning innehåller, kunna finnas erforderliga i avseende å partihandelsbolagets verksamhet enligt denna förordning, skola intagas i avtal, varom förmäles i 70 § *rusdrycksförsäljningsförordningen*.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1955.

3) antaga följande

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 § samt 4 § 1 och 2 mom. förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit

Härigenom förordnas, att 1 § samt 4 § 1 och 2 mom. förordningen den 3 maj 1929 om särskild skatt å bensin och motorsprit¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

¹ Senaste lydelse av 1 § se 1954:256, av 4 § 1 mom. 1948:368 samt av 4 § 2 mom. 1951:218 (förordningen omtryckt 1948:368).

(Nuvarande lydelse)

1 §.

För bensin, som till riket införes eller här tillverkas, skall erläggas särskild skatt av trettiotvå öre för liter. Skatt skall dock icke utgå för mineraloljeprodukt, som införes för att vid oljeraffinaderi användas utslutande såsom råvara vid tillverkning av bensin. För motorsprit skall erläggas särskild skatt av *sju* öre för liter.

(Föreslagen lydelse)

1 §.

För bensin, som till riket införes eller här tillverkas, skall erläggas särskild skatt av trettiotvå öre för liter. Skatt skall dock icke utgå för mineraloljeprodukt, som införes för att vid oljeraffinaderi användas utslutande såsom råvara vid tillverkning av bensin. För motorsprit skall erläggas särskild skatt av *nittion* öre för liter.

I denna ----- såsom motorsprit.

För bensin ----- för liter.

4 §.

1. Kontroll å beskattningen av motorsprit utövas av kontrollstyrelsen i samband med den kontroll, varom förmäles i förordningen angående tillverkning och beskattning av brännvin.

2. Partihandelsbolag som avses i *förordningen angående försäljning av rusdrycker* skall för varje kvartal upprätta och före utgången av påföljande månad till kontrollstyrelsen insända en på tro och heder avgiven deklaration angående den myckenhet motorsprit som bolaget under kvartalet utlämnat. Vad nu sagts skall i fråga om tillverkare av motorsprit äga motsvarande tillämpning beträffande *sådan* motorsprit, som tillverkaren efter tillstånd jämligt 21 § 2 mom. förordningen angående tillverkning och beskattning av brännvin uttagit för användning i egen rörelse.

Partihandelsbolaget må ----- svensk frihamn.

4 §.

1. Kontroll å beskattningen av motorsprit utövas av kontrollstyrelsen i samband med den kontroll, varom förmäles i förordningen angående tillverkning av brännvin.

2. Partihandelsbolag som avses i *rusdrycksförsäljningsförordningen* skall för varje kvartal upprätta och före utgången av påföljande månad till kontrollstyrelsen insända en på tro och heder avgiven deklaration angående den myckenhet motorsprit som bolaget under kvartalet utlämnat. Vad nu sagts skall i fråga om tillverkare av motorsprit äga motsvarande tillämpning beträffande motorsprit, som tillverkaren efter tillstånd jämligt 16 § 2 mom. förordningen angående tillverkning av brännvin uttagit för användning i egen rörelse eller utlämnat för försäljning.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1955; dock skall skatten på motorsprit under tiden från och med den 1 juli 1955 till och med den 30 juni 1957 utgå med allenast tretton öre för liter.

4) antaga följande

Förslag

till

förordning om upphävande av förordningen den 7 juni 1934 (nr 230) om skyldighet för importörer och tillverkare av bensin att inköpa motorsprit

Härigenom förordnas, att förordningen den 7 juni 1934 om skyldighet för importörer och tillverkare av bensin att inköpa motorsprit skall upphöra att gälla med utgången av juni 1955.

5) besluta, att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan skall från och med den 1 juli 1955 hava den i propositionen föreslagna lydelsen; samt

6) bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med Aktiebolaget vin- och spritcentralen angående de i propositionen behandlade delarna av partihandeln med sprit från och med den 1 juli 1955 i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer departementschefen angivit; ävensom

B) att motionen II:486 av herr Sjölin m. fl. måtte, i den mån den ej kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 24 februari 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Franzon, Eriksson, Söderquist, Velander, Niklasson, Snygg, Kronstrand och Bengtson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Olsson i Gävle, Orgård, Sundström*, Hagberg i Malmö, Sjölin, Vigelsbo, Kollberg, Kärlander, Anderson i Sundsvall och Asp*.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation av herr Sjölin.